

Проект

Рекомендації

засідання «круглого столу» на тему:

«Визначення місця проживання, участі одного з батьків у вихованні дитини, врегулювання порядку виїзду дитини за межі України: практика і проблеми»

м. Київ

27 листопада 2017 р.

Учасники засідання «круглого столу» на тему: «Визначення місця проживання, участі одного з батьків у вихованні дитини, врегулювання порядку виїзду дитини за межі України: практика і проблеми» зазначають, що на сьогоднішній день непоодинокими є конфлікти між батьками щодо визначення місця проживання, участі одного з батьків у вихованні дитини, врегулювання порядку виїзду дитини за межі України. У цих спорах деякі батьки, насамперед, думають про задоволення власних амбіцій, зведення рахунків зі своїм «колишнім» або «колишньою», забуваючи про саму дитину, загрозу для її психіки та здоров'я. При цьому зловживання мають місце як з боку батька дитини, так і зі сторони її матері.

Водночас, ці конфлікти викликані і прогалинами у законодавстві України. На сьогоднішній день до набуття законної сили рішення суду щодо визначення місця проживання дитини батьки можуть забирати дитину один у одного, не порушуючи при цьому законодавства України. Також відсутній дієвий механізм виконання судових рішень щодо визначення місця проживання дитини, участі одного з батьків у вихованні дитини. Законодавством передбачено ускладнений порядок виїзду дитини за межі України, який потребує затрат коштів та часу. А у разі конфлікту між батьками, знаходження одного з батьків на окупованій території або за межами України отримання дозволу на виїзд дитини за межі України є ще більш ускладненим.

Доводиться констатувати, що гарантований Конвенцією ООН про права дитини принцип забезпечення найкращих інтересів дитини не знаходить свого втілення у діяльності як органів законодавчої і виконавчої влади, так і національних судах.

У зв'язку із зазначеним, учасники засідання «круглого столу» рекомендують:

1. Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму при розгляді проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення соціального захисту дітей, (реєстр. № 7217), розглянути доцільність внесення до нього норм, якими передбачити:

- 1) запровадження у Сімейному кодексі терміну «батьківська відповідальність»;
- 2) ухвалення попереднього рішення щодо встановлення умов здійснення батьківської відповідальності кожним з батьків (місце проживання дитини, участь у вихованні та спілкуванні з дитиною, право виїзду за межі України тощо) протягом тижня після виникнення спору між батьками щодо зазначеного питання;
- 3) необхідність одночасного вирішення судом всього переліку питань батьківської відповідальності (місце проживання, участь у спілкуванні та вихованні тим з батьків, який проживає окремо від дитини; виїзд дитини за межі України, навчання у навчальному закладі та лікування у закладі охорони здоров'я);
- 3) посилення відповідальності того з батьків, з ким проживає дитина, за невиконання рішення суду про участь у вихованні дитини того з батьків, який проживає окремо від дитини;
- 4) спрощення процедури отримання судового рішення про надання дозволу на виїзд дитини за межі України без згоди одного з батьків шляхом розширення підстав видачі судового наказу і їх поширення на дану категорію справ.

2. Кабінету Міністрів України:

внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» № 866 від 24 вересня 2008 року якими передбачити:

визначення порядку діяльності органу опіки та піклування у випадку спору батьків щодо участі у вихованні дитини, визначення місця проживання, у тому числі у випадках, передбачених абзацом другим частини третьою статті 161 Сімейного кодексу України;

проведення засідань комісії не менше одного разу на два тижні, а у разі необхідності – ухвалення невідкладного рішення у випадку загрози життю чи здоров'ю дитини – протягом двох днів з дня подання відповідної заяви.

3. Звернутися до Верховного Суду щодо необхідності проведення аналізу практики розгляду судами цивільних справ із визначення місця проживання дитини, участі одного з батьків у вихованні дитини, надання дозволу на виїзд дитини за межі України, а також внесення пропозицій щодо покращення захисту прав дитини під час розгляду судами цієї категорії справ.